A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteményének 204111/4268 számú pályázatának szakmai beszámolója

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumának 2020. évi pályázatán a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteménye számára megítélt támogatás eredményeként *Joseph Heicke Csatajelenet az 1787-1791-es török háborúból* című festménye nyerte vissza eredeti állapotát. A Kollégium 470.000 Ft. vissza nem térítendő támogatással segítette a restaurálását.

2021. július 5-től látható a restaurált festmény a múzeum földszinti folyosóján.

CSATAJELENET AZ 1787-1791-ES
TÖRÖK HÁBORUBÓL

Joseph Heicke: „*Csatajelenet az 1787-1791-es török háborúból*” című festményének restaurálási dokumentációja

Készítette: Horváth Ferdinánd

A festmény adatai:
Szerző: Joseph Heicke
A mű címe: Csatajelenet az 1787-1791-es török háborúból
Mérete: 109 x 143 cm
Technikája: olaj
Hordozója: vászon
Ltsz.: 71.45.1./Kp

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény vászonhordozója hullámos, nagymértékben deformálódott, mely leginkább a kép sarkainál volt szembetűnő (1. kép). A lakkréteg elsárgult, a festményt korábban számtalan területen átfestették (7., 9., 10. kép).
A bal felső részen, az égbolton egy kb. 20 cm-es hosszúságú, vízszintes „L” alakú szakadás volt látható (1., 3. kép), ezenkívül számos korábbi bemattult és elszíneződött retus (8., 11., 12. kép).
A festmény teljes felületét repedéshálók borítják, a festékréteg a kép szélei mentén szinte végig töredezett (9., 11. kép). A felületen több helyen is kisebb-nagyobb festékkipattogzások, karcolások és kopások voltak észrevehetők.
A képet korábban viasszal konzerválták. A hátoldalon két vászonfoltozás is látható (2. kép).
A vakkeret nem jó megtartású, több helyen roncsolódott (15., 16., 17. kép), a merevítőlécet később rögzítették a vakkerethez – nem a megfelelő módon (2., 16. kép). Az ékpályák nincsenek megfelelően kialakítva, az ékek többsége hiányzik, illetve roncsolódott állapotban maradtak meg.

A restaurálás menete:

Tisztítás:
A festmény tisztítását több lépésben végeztem. A képoldal felületi szennyeződéseit felületaktív oldattal távolítottam el és lakkbenzinnel töröltem át (20. kép). Az elsárgult lakkréteg leoldásához és a korábbi átfestések eltávolításához etanolt, helyenként acetont használtam (22., 23., 24. kép).

Konzerválás, új foltok felhelyezése:

A festményt a régi vakkeretről leemeltem, a hátoldalát portalanítottam, majd a régi vászonfoltozásokat mechanikusan, szikével távolítottam el a felületről.

A régi húzószélek a festmény levételekor váltak láthatóvá. Az eredeti húzószélekhez végig leukoplast ragasztószalagot rögzítettek (18. kép), melynek rögzítéséhez feltehetőleg valamilyen erős ragasztóanyagot is használhattak, amit csak melegítés hatására, szike segítségével sikerült eltávolítani a felületről (19. kép).

Mivel a festményt korábban viasszal konzerválták, célszerű volt a konzerválást újra viasszal végezni. A hátoldalt tehát méhviasz és kolofónium gyanta 1:1 arányú keverékével kentem le.

A régi foltok helyére és az égbolton lévő szakadásra új, megfelelő méretű vászonfoltokat helyeztem, illetve a húzószéleket is vászonnal erősítettem meg, melyeket szintén viasszal rögzítettem a felülethez.

A viasszal lekent képet nagynyomású vákuumasztalon préseltem.

A konzerválás végeztével egy új, ékelhető vakkeretre feszítettem fel (27. kép).

Kiegészítés:

A festékhiányokat, kipergéseket fehér színű krétás tömítőmasszával egyenlítettem ki. (25. kép)

A korábbi egyenetlen tömítéseket lecsiszoltam és korrigáltam (23., 24. kép). A tömítéseket akvarellfestékkel aláfestettem.

Esztétikai helyreállítás:

A festmény lakkozásához dammárlakk és lakkbenzin megfelelő arányú keverékét használtam.

A beilleszkedő retust olajfestékkel végeztem. A régi retusokat, átfestéseket, melyeket a tisztítással (feltárással) eltávolítottam a felületről, újra retusáltam.

Végül a festmény széleit enyves papírral védtem le.

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

7. kép

8. kép

9. kép

10. kép

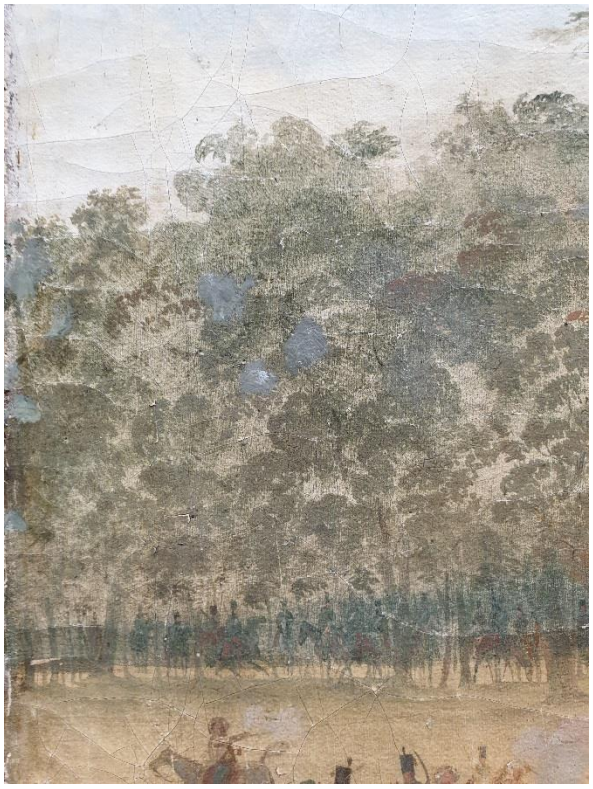

11. kép

12. kép

13. kép

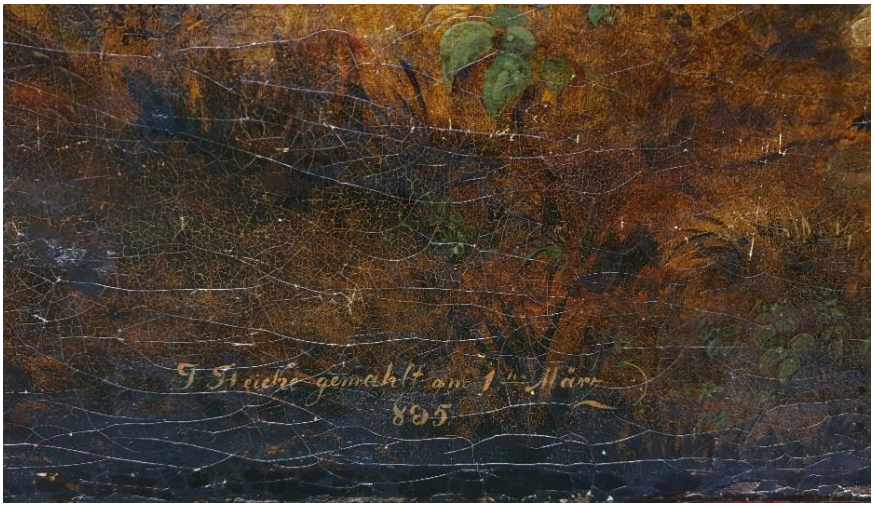

14. kép

15. kép

16. kép

17. kép

18. kép

19. kép

20. kép

21. kép

22. kép

23. kép

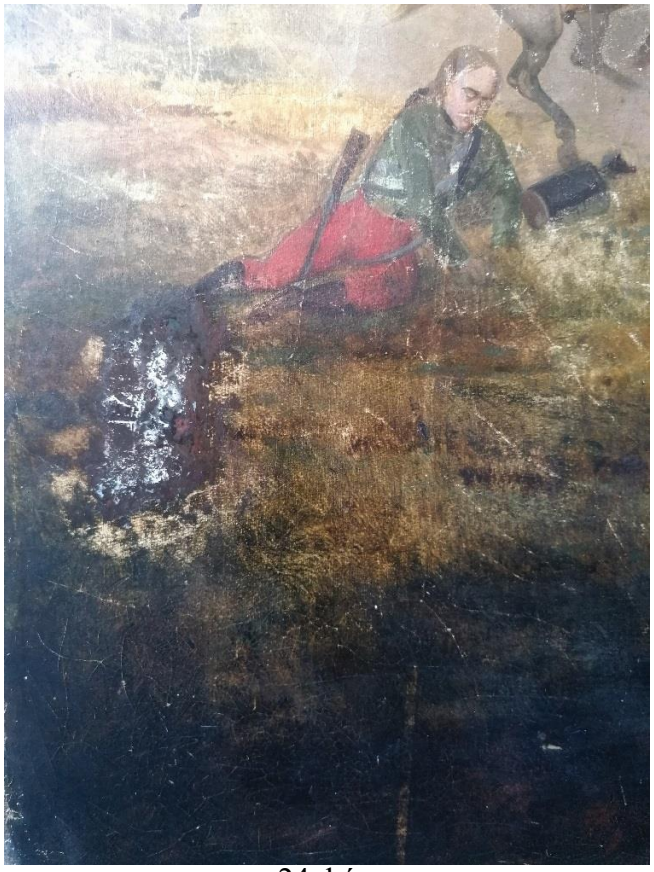

24. kép

25. kép

26. kép

27. kép
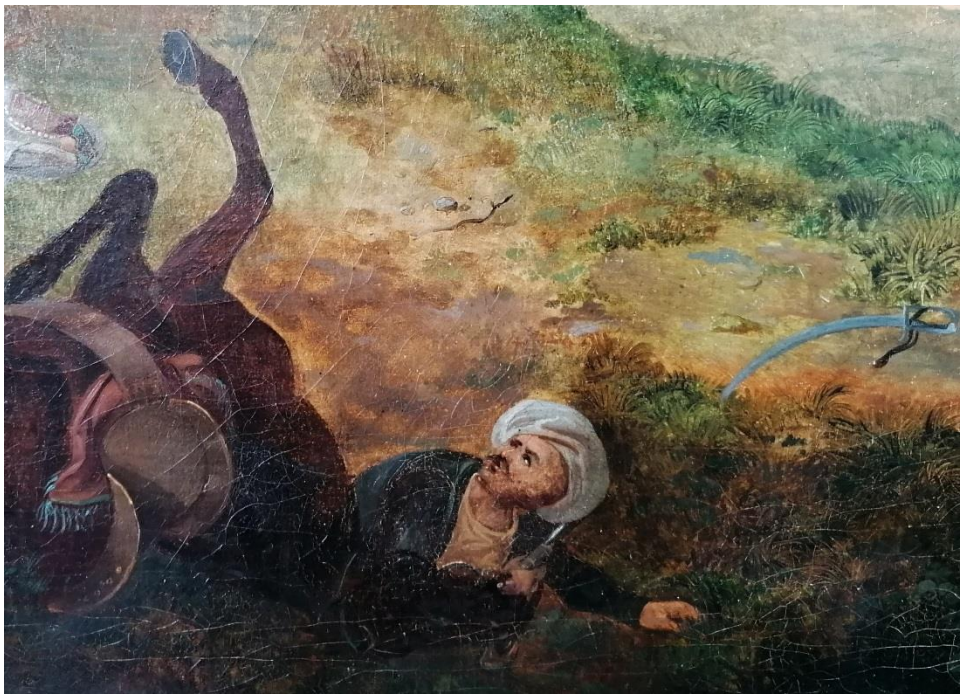
Kész állapot